

عصر استیلای چنگیز و احفاد او

بقلم : میر حسین شاه (۱۸)

فازان خان

قراو قصباتیکه در نزدیکی مواضع اراج شدم واقع باشد باید دزدان را تعقیب نمود و آنها را بما مورین دو دوتی بسیارند هر گاه اهالی قریه ها بادزدان متفق باشند با از آنها طرفداری نکنند باید آنها را مجازات نمایند . یکی از درباری ها را امر کرد دزدان مشهور را تعقیب کرده و آنها را مجازات کند . در شوارع عمومی هر جا مخوف بود، محافظین گذاشت .

محافظین شوارع عمومی از عابرن ارز میگردفتند . مقدار این محصول قریباً تعیین شده بود هر گاه در نزدیکی ایشان سرقت اتفاق می افتاد وظیفه داشتند دزد را دستگیر کنند . و چون درین کار سهل انگاری می نمودند اموال سرفقه شده از ایشان گرفته می شد .

اصلاح معیار طلا

قبل از غارتان خان قسمت های مختلف معاملات هر کدام بنحوی سکه میزدند . معیار سکه طلائی آنها نیز مختلف بود . این اوضاع البته جریبان امور تجارتن را مختل می کند و داد و ستد معاملات اشکالاتی ایجاد می نماید . ارغون خان فرمان داد . بود که عیار نقره باید ده نه سکه باشد .

گیخا نو نیز با این فرمان موافقه داشت و بتعمیل آن نا کسید نموده بود. اما هیچوقت این فرمان را مردم احراء نمیکردند و زیاده از ده هشت سکه نمیزدند. غازان خان سکه های زر را قتل خود را ممنوع قرار داد و آنها را جمع کرد و خودش از نو بنام خود سکه زد. بر روی سکه غازان؛ نام غازان، کلمه بوحید و نام شهریکه سکه در آنجا ضرب زده بودند نوشته شده بود.

غازان خان غیر از سکه های معمولی سکه مخصوصی برای انعام و بخشش بمردم ساخته بود، وزن این سکه صد مثقال بود. بر روی آن نام غازان و نام شهریکه سکه را در آنجا ساخته بودند، نقش گردیده بود. بعضی از آیات کلام الله را نیز در آنجا جاداده بودند.

ابنیه دوره غازان خان

غازان پادشاه عمران دوست بود و بنا فی عمارات زیادی می نا شد. قبل برین امراء و سلاطین مغول عادت داشتند که مدفن خود را مخفی بگذارند. این کار عنعنۀ قومی آنها بود. و در اخفای آن جا سرار زیادی بخرج میرسانیدند. غالباً اموات خویش را در جاهای دور از آبادی و زراعت دفن میکردند غازان خان می خواست با سلاطین و بزرگان اسلام تشبیه کند و بنا بر آن در محل شام تبریز برای خود مقبره ای درست کرد و روی محل قبر عمارت زیبایی تعمیر نمود. میگوریند این قبه از عجائب ابنیه اسلامی و زر گترین قبه ای بود که تا آنوقت ساخته شده. تعمیر قبه در سال سوم سلطنت غازان خان شروع شد. و بسال ۷۰۲ بانمام رسید. ضخامت دیوارها برابر با سی و سه آجر چسبیده با یکدیگر بود و هر یکی ازین آجر هاده من وزن داشت. ارتفاع قبه ۱۲۰ گز و طول دیوارهای آن هشتاد گز بود. عمارت شکل دوازده ضلعی داشت و بر هر ضلع آن صورت برجی را نقش کرده بودند. در قسمت بیرونی و داخلی عمارت کتیبه های زیادی موجود بود و میگوریند هفتصد من لاجورد در نقش سقف آن بکار رفته بود.

بقیه در صفحه ۳۲